

Regelbunden tillsyn i Vena skola i Hultsfreds kommun

Delbeslut

Delbeslut

Regelbunden tillsyn i Vena skola
Hultsfreds kommun
2009-11-26
Dnr 43-2009:2136

Rektorn vid Vena skola
Skolvägen 3, Vena
577 91 Hultsfred

Regelbunden tillsyn i Vena skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–6

Inledning

Skolinspektionen genomför tillsyn i Hultsfreds kommun under hösten 2009. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Vena skola den 15 september 2009.

Varje skola får efter besöket ett beslut (delbeslut) där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i ett kommunbeslut (slutligt beslut). Delbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till kommunbeslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter fattat kommunbeslut.

Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Kunskaper, Normer och värden samt Ledning och kvalitetsarbete. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/tillsyn).

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Vena skola, dels den information som samlats in under besöket. I Vena skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Vena skola

Tabell 1: Antal elever på Vena skola

Skolan/skolorna	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola	48

Källa: Vena skola 2009-11-10

Vena skola ligger i tätorten Vena cirka en mil öster om centralorten Hultsfred. Utbildningen i Vena skola omfattar förskoleklass och grundskola årskurserna 1–6. Lärarna är organiserade i ett arbetslag som ansvarar för tre elevgrupper: förskoleklass och årskurserna 1–2, årskurserna 3–5 samt årskurserna 5–6. Vena skola leds av en rektor som också är rektor i Emådalskolan. Eleverna fortsätter sin skolgång i årskurs 7–9 i Albäcksskolan i Hultsfred.

I skolan finns även förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Dessa verksamheter granskas på kommunövergripande nivå och beskrivs och bedöms i separata verksamhetsrapporter.

Skolinspektionens delbeslut med anledning av den regelbundna tillsynen i Vena skola

Skolinspektionen bedömer att Vena skola behöver fortsätta att arbeta med att sammanställa och analysera elevernas kunskapsresultat som grund för utveckling av undervisningen så att alla elever ges möjlighet att nå utbildningens mål.

Vid sidan av kunskapsresultaten behövs enligt Skolinspektionens bedömningar åtgärder inom nedanstående bedömningsområden:

- Genomförande av utbildningen (1.4.2)
- Anpassning av verksamheten till elevernas behov (1.5.2, 1.5.3)
- Normer och värden i studiemiljö och samvaro (2.1.3)
- Tillgång till likvärdig utbildning (3.1.2, 3.1.3)
- Kvalitetsarbete (3.4.1, 3.4.2)

Rektor och huvudman har ett ansvar för att åtgärder vidtas. Skolinspektionen kommer att följa upp detta beslut. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag Skolinspektionens slutliga beslut avseende Hultsfreds kommun meddelas.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Kommentar och bedömning:

Skolan ska enligt läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.2 Kunskaper, ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem.

På Vena skola gör lärarna i samband med utvecklingssamtalen bedömningar av elevernas kunskaper i förhållande till kommunens lokala konkretiseringar av kursplanemålen. Skolan genomför tester av elevernas språkliga förmåga i förskoleklass, årskurs 2, 4 och 6 samt nationella ämnesprov i matematik och svenska i årskurs 3 och matematik, svenska och engelska i årskurs 5. Av skolans kvalitetsredovisning för verksamhetsåret 2008-2009 framgår att flera elever inte når kravnivån i svenska i årskurs 3 och i engelska i årskurs 5. Av intervjuer och dokumentation framgår att elever som riskerar att inte nå målen är uppmärksammade och att åtgärder har satts in för att stötta eleverna i deras kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att Vena skola behöver fortsätta att arbeta med att sammanställa och analysera elevernas kunskapsresultat som grund för utveckling av undervisningen så att alla elever ges möjlighet att nå utbildningens mål.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

4 (12)

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3 Bedömning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Av 4 kap. 2 § skollagen framgår att eleverna ska ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Omfattningen och utformningen av elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, framgår bl.a. följande. Läraren ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan, se till att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vidare framgår att läraren ska svara för att eleverna får pröva olika arbetssätt och arbetsformer och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen och förbereda eleverna för delaktighet och medansvar och för de rättigheter och skyldigheter som präglar ett demokratiskt samhälle. Vid intervjuer med elever och lärare framkom att det finns en variation på skolan i vilken utsträckning eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet. I elevgrupper där eleverna är väl insatta i målen för utbildningen får eleverna i högre grad vara delaktiga i att planera och utvärdera sitt lärande. Elever i andra grupper ger uttryck för att deras möjligheter till inflytande är begränsat och att undervisningen i stor utsträckning är styrd av lärarna. Åtgärder behöver vidtas så att alla elever på Vena skola ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.4.5 Utbildningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

6 (12)

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 5 kap. 2 § grundskoleförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

På Vena skola finns elever med annat modersmål än svenska som nyligen anlänt till Sverige. Rektorn har inte sett till att behovet av studiehandledning på modersmålet har utretts för dessa elever. Detta behöver åtgärdas.

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 5 kap. 1 § grundskoleförordningen framgår att om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektorn se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när åtgärdsprogrammet utarbetas.

I Vena skola upprättas åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. De exempel på åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av omfattar långsiktiga mål för elevens utveckling. För att åtgärdsprogrammet ska fungera som ett redskap för skolan för att följa upp elevens lärande och bedöma vilka stödåtgärder som fungerar, behöver skolan även arbeta med kortsiktiga mål, i riktning mot de långsiktiga. Vissa åtgärdsprogram på Vena skola saknar konkreta mål att arbeta mot på kortare sikt samt uppgifter om när programmet ska följas upp och

utvärderas. Åtgärder behöver vidtas för att utveckla åtgärdsprogrammen.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Enligt 14 a kap. 8 § skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Hultsfreds kommun har upprättat en likabehandlingsplan som är generell och gäller för alla kommunens förskolor och grundskolor. I denna plan anges att varje enhet ska upprätta en lokal likabehandlingsplan som bilaga till den övergripande. Vena skola har ingen lokal plan mot kränkande behandling. Därmed saknar skolan en plan där bland annat de planerade insatserna för att förebygga kränkande behandling utgår från en kartläggning och analys av skolans aktuella situation.

Skolinspektionen bedömer att Vena skola behöver upprätta en plan mot krän-

kande behandling som följer lagens krav. Skolinspektionen vill även påpeka att planen bör innehålla en beskrivning av hur barn och elever har varit delaktiga i arbetet med att ta fram denna.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
x	

3.1.2 Skolan erbjuder eleverna språkval, elevens val samt modersmålsundervisning i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 2 kap. 17–18 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för språkval. Som språkval ska erbjudas minst två av språken franska, spanska och tyska. Vidare framgår att som språkval för en elev ska i stället erbjudas bl.a. följande språk, om eleven och elevens vårdnadshavare önskar det: svenska för elever som i övrigt får undervisning i svenska eller engelska.

Elever på Vena skola kan förutom spanska och tyska välja en kombination av svenska och engelska. De kan inte välja antingen svenska eller engelska som språkval. Detta är inte förenligt med grundskoleförordningen och behöver åtgärdas.

Av 2 kap 19–20 §§ grundskoleförordningen framgår följande. I timplanen anges ett visst antal timmar för elevens val. Undervisningen syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk). Undervisningen ska till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val. Styrelsen ska erbjuda eleverna ett allsidigt urval av ämnen som elevens val. Styrelsen ska sträva efter att tillgodose elevernas val genom att utnyttja de möjligheter som finns inom ramen för gällande bestäm-

meler.

Vid intervjuer med lärare och elever framgår att elevens val inte erbjuds eleverna på Vena skola vid tiden för den regelbundna tillsynen. Lärare och elever uppger att elevens val tidigare har förkommit bl.a. i form av heldagar då klasserna gemensamt fått välja innehåll eller utflyktsmål.

Skolinspektionen bedömer att Vena skola behöver vidta åtgärder så att varje elev erbjuds ett allsidigt urval inom elevens val, med möjlighet till fördjupning och breddning inom ett eller flera ämnen, som elevens val syftar till. Angående beslut avseende elevens val, se vidare kommunbeslutet för Hultsfreds kommun.

Av 2 kap 9 § grundskoleförordningen framgår följande. Om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, ska eleven få sin undervisning i detta språk som ett ämne (modersmålsundervisning), om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning.

På Vena skola finns elever med annat modersmål än svenska. Dessa elever har inte fått erbjudande om modersmålsundervisning. Detta behöver åtgärdas.

3.1.3 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering

Av 2 kap. 15–16 §§ grundskoleförordningen framgår följande. Undervisning i svenska som andraspråk ska om det behövs bl.a. anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål. Undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas i stället för undervisning i svenska. Rektor beslutar om undervisning i svenska som andraspråk ska anordnas för en elev.

Svenska som andraspråk är ett eget ämne med en egen kursplan och eleven ska få undervisning i antingen svenska eller svenska som andraspråk. På Vena skola finns elever som nyligen anlänt till Sverige. Det framkommer vid intervjuer med lärare och rektor att dessa elever får undervisning i ämnet svenska samt visst stöd för sin språkutveckling i form av anpassat material. Rektor har inte beslutat om dessa elevers undervisning i svenska som andraspråk. Rektor behöver ta ett större ansvar för att bedöma och besluta om en elev ska undervisas i svenska eller svenska som andraspråk. Detta behöver åtgärdas.

10 (12)

3.1.4 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektors ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Av läroplanen för det obligatoriska skolväsendet m.m., Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, framgår bl.a. följande. Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Vidare framgår av Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar, att rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Vena skola följer upp kunskapsresultaten hos eleverna på individnivå. På skolenivå finns uppgifter om resultaten i de nationella ämnesproven i årskurs 3 och 5. Skolan gör dock ingen systematisk utvärdering av måluppfyllelsen i förhållande till de nationella målen i svenska och matematik i årskurs 3 samt i alla ämnen i årskurs 5. Därmed saknas ett viktigt redskap för att genomföra förändringar av undervisningen i syfte att nå en ökad måluppfyllelse. Rektorn måste ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen så att skolans utveckling främjas och en ökad måluppfyllelse nås. Detta behöver åtgärdas.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	x

Motivering
Enligt 3 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska kvalitetsredovisningarna innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbild-

12 (12)

ningens måluppfyllelse redovisas. Enligt 4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska skolans kvalitetsredovisning utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisning.

Vena skolas kvalitetsredovisning för verksamhetsåret 2008–2009 innehåller de områden som aktuell förordning kräver. I kvalitetsredovisningen dokumenteras dock kunskapsresultat alltför begränsat. Uppföljning och utvärdering av kunskapsresultat i fler ämnen än engelska, matematik och svenska måste redovisas. Vidare framgår av intervjuer och dokumentation att eleverna har svarat på enkäter som underlag för skolans kvalitetsredovisning. I övrigt har Vena skolas kvalitetsredovisning inte utarbetats under medverkan av elever. Åtgärder behöver vidtas i dessa avseenden.

I ärendets slutliga handläggning har utredaren Marie-Louise Hultman och undervisningsrådet Johan Nilsson deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Allan Westerdahl
Enhetschef

Rut Hård af Segerstad
Utredare

Kopia till
Hultsfreds kommun